

Y4CD**Esas : 2021/19508****Karar : 2024/180****Tarih : 9.01.2024****Çevrenin kasten kirletilmesi****5326 Sa.Ka.15****2872 Sa.Ka.3, 8, 20****82An.56****CMK.260****TCK.181, 182, 184**

YARGITAY 4. CEZA DAİRESİ KARARI:

MAHKEMESİ: Asliye Ceza Mahkemesi

SAYISI: 2015/972 E., 2016/430 K.

SUÇ: Çevrenin kasten kirletilmesi

HÜKÜM: Beraat

TEBLİĞNAME GÖRÜŞÜ: Bozma

Sanık hakkında kurulan hükmün; karar tarihi itibarıyla 6723 sayılı Kanun'un 33 üncü maddesiyle değişik 5320 sayılı Kanun'un 8 inci maddesi gereği yürürlükte bulunan 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun (1412 sayılı Kanun) 305 inci maddesi gereği temyiz edilebilir olduğu, karar tarihinde yürürlükte bulunan 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun (5271 sayılı Kanun) 260 ıncı maddesinin birinci fıkrası gereği temyiz edenlerin hükmü temyize hak ve yetkilerinin bulunduğu, 1412 sayılı Kanun'un 310 uncu maddesi gereği temyiz isteklerinin süresinde olduğu, aynı Kanun'un 317 nci maddesi gereği temyiz isteklerinin reddini gerektirir bir durumun bulunmadığı, yapılan ön inceleme neticesinde tespit edilmekle, gereği düşünüldü:

I. HUKUKÎ SÜREÇ

Yukarıda tarih ve sayısı belirtilen incelemeye konu Mahkeme kararı ile sanık hakkında çevrenin kasten kirletilmesi suçundan açılan davada atılı suçun unsurlarının oluşmaması nedeniyle 5271 sayılı Kanun'un 223 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi uyarınca sanığın beraatine karar verilmiştir.

II. TEMYİZ SEBEPLERİ

1. O yer Cumhuriyet savcısının temyiz isteğinin, sanığın iş yerinde katılan kurum yetkililerince yapılan ölçüm sonucunda tespit edilen emisyon oranlarının normal değerlerin üzerinde olması nedeniyle, atılı suçun unsurlarının oluştuğunun gözetilmemesi nedeniyle hükmün usûl ve yasaya aykırı olduğu ve bozulması talebine yönelik olduğu anlaşılmıştır.

2. Katılan Kurum vekilinin temyiz isteğinin; sanığın atılı suçu işlediğine dair kuvvetli şüphe ve deliller bulunduğundan sanığın cezalandırılmasına karar verilmesi gerektiğinin gözetilmemesi nedeniyle usûl ve yasaya aykırı olan kararın bu ve resen tespit edilecek nedenlerle bozulması talebine yönelik olduğu belirlenmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

1. Olay tarihinde, Bursa Valiliği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü elemanlarınca ... Organize Sanayi Bölgesi .... Caddesi .... Sokak No: 10 adresinde faaliyet gösteren ..... Tekstil Sanayi ve Tic. Ltd. Şti isimli işletmede yapılan kontrollerde, buhar kazanı bacasında yanma gazları, toz ve islilik ölçümleri neticesinde düzenlenen raporda ölçüm değerlerinin limit değerlerini aştığının tespit edilmesi üzerine yapılan suç duyurusu üzerine yürütülen soruşturma sonucunda, şirketin yetkilisi olan sanık hakkında çevrenin kasten kirletilmesi suçundan açılan davada, sanığın savunmalarına ve tüm dosya kapsamına göre sanığın kastının tespit edilemediği ve atılı suçun unsurlarının oluşmadığının anlaşılması nedeniyle sanığın beraatine karar verilmiştir.

2. Sanık atılı suçlamayı kabul etmemiştir.

3. 21.07.2014 tarihli denetleme tutanağı, Bursa Çevre Merkezi Laboratuvarının 08.08.2014 tarihli 2014/BG/72 sayılı emisyon ölçüm raporu ile 22.09.2014 tarihli bilirkişi raporu dosya içinde mevcuttur.

IV. GEREKÇE

Vicdani kanının olduğu duruşma sürecini yansıtan tutanaklar belgeler ve gerekçe içeriğine göre yapılan incelemede; bozma sebepleri dışındaki temyiz istemleri ile vesair nedenler yerinde görülmemiştir.

Ancak,

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 56 ncı maddesinin birinci fıkrasına göre herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Aynı maddenin ikinci fıkrasında getirilen düzenleme ile de çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek gerek Devlete gerekse vatandaşlara ödev olarak yüklenmiştir. Anayasada yer alan bu ilkeler 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 3 maddesinin (a) bendinde de benzer biçimde düzenlenmiştir. Buna göre; gerçek ya da tüzel kişi olarak herkes, çevrenin korunması ve kirliliğin önlenmesi ile görevli olup, alınacak tedbirlere ve belirlenen esaslara uymakla yükümlüdür. Bu bağlamda, "kamu sağlığını ve çevreyi koruma" prensibi Türk Ceza Kanunu'nun birinci maddesinde Kanun'un amaçlarından birisi olarak öngörülmüş, ayrıca "sağlıklı bir çevrede yaşama hakkı" başta bu Kanununun 181 ilâ 184 üncü maddeleri olmak üzere, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nda ve diğer bir kısım mevzuatta koruma altına alınmış, çevreyi kirlenme eylemi farklı suç ve kabahat türleri ile yaptırıma bağlanmıştır.

Türk Ceza Kanunu'nun 181 inci maddesinin birinci fıkrasında suç olarak düzenlenen atık veya artıkların çevrenin kasten kirlenmesi fiili, kanunlarda belirtilen teknik usullere aykırı olarak, çevreye zarar verecek şekilde atık veya artıkların alıcı ortamlar olan toprak, su ve havaya kasten verilmesidir. Buna göre suç, atık veya artıkların teknik usullere aykırı olarak bir defa alıcı ortama verilmesiyle oluşacaktır. "Çevreyi kirlenmemeye" prensibi ise genel olarak 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun "Kirlenme Yasağı" kenar başlıklı 8 inci maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre; "Her türlü atık ve artığı çevreye zarar verecek şekilde, ilgili yönetmeliklerde belirlenen standartlara ve yöntemlere aykırı olarak doğrudan ve dolaylı biçimde alıcı ortama vermek, depolamak, taşımak, uzaklaştırmak ve benzeri faaliyetlerde bulunmak yasaktır.

Kirlenme ihtimalinin bulunduğu durumlarda ilgililer kirlenmeyi önlemekle, kirlenmenin meydana geldiği hallerde ise kirlenmeyi durdurmak, kirlenmenin etkilerini gidermek veya azaltmak için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür."

Yine aynı Kanun'un "Tanımlar" kenar başlıklı 2 nci maddesine göre atık, herhangi bir faaliyet sonucunda oluşan, çevreye atılan veya bırakılan her türlü madde, alıcı ortam ise hava, su, toprak ortamları ve bu ortamlarla ilişkili ekosistemlerdir. Mevzuatımızda tanımı bulunmayan "artık" ise; öğretilerdeki düşüncelerden de yararlanılarak, bir maddenin tüketimi, kullanımı ya da harcanmasından sonra artan, geriye kalan kısım olarak tanımlanabilir.

Türk Ceza Kanunu'nun "çevreyi kasten kirlenme" suçunu düzenleyen 181 inci maddesinin birinci fıkrasında, "taksirle kirlenme" suçunu düzenleyen 182 nci maddesinin birinci fıkrası ve 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun sekizinci maddesinde suçun unsuru olarak kabul edilen "çevreye zarar verecek şekilde" kavramı ise, "gerçekleşen somut bir zararı" değil, "zarar vermeye elverişliliği, zarar ihtimalini" anlatmaktadır. Madde gerekçesinde de açıklandığı üzere atık veya artığın; kasten su, hava ve toprak şeklinde gruplandırılan alıcı ortama ya da bu ortamlarla ilişkili ekosistemlerden birine verilmesi ile suç oluşacaktır. Çevrenin kasten kirlenmesi, kanunda tehlike suçu olarak düzenlenmiştir. Zararın gerçekleşmesi, bu suçta unsur olmadığı gibi cezalandırma şartı da değildir.

Öte yandan atık veya artıkların toprakta, suda veya havada kalıcı özellik göstermesi hali 5237 sayılı Kanun'un 181 inci maddesinin üçüncü fıkrasında, bunların insan veya hayvanlar açısından tedavisi zor hastalıkların ortaya çıkmasına, üreme yeteneğinin körelmesine, hayvanların veya bitkilerin doğal özelliklerini değiştirmeye neden olabilecek etkilerinin olması ise aynı maddenin dördüncü fıkrasında cezanın artırılmasını gerektiren nitelikli haller olarak düzenlenmiştir.

Somut olayda; katılan kurum elemanlarınca sanığın yetkilisi olduğu şirkette yapılan denetimlerde, buhar kazanı bacasında yanma gazları, toz ve isilik ölçümleri neticesinde düzenlenen raporda ölçüm

değerlerinin limit değerlerini aştığı iddiasıyla çevrenin kasten kirletilmesi suçundan dava açılmıştır.

Sanık savunmasında; atılı suçlamayı kabul etmediğini mevcut durumun yakmış oldukları kömürden kaynaklanmış olabileceği yönünde beyanda bulunmuştur.

Yerel Mahkeme tarafından sanık hakkında beraat kararı verilmiş, hüküm gerekçesinde sanığın yetkilisi olduğu şirketin bu eylem nedeniyle özel yasa niteliğinde olan 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 20 nci maddesinin (b) bendi ikinci paragrafı gereğince idari para cezası ile cezalandırılması karşısında ayrıca Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenen çevreyi kasten kirletme suçundan cezalandırılmasına karar verilmeyeceği, kaldı ki Türk Ceza Kanunu'nun 181 inci maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen çevreyi kasten kirletme suçunun kast unsuru itibarı ile oluşmadığı, bu suretle sanığın üzerine atılı çevreyi kasten kirletme suçunun unsurunun oluşmadığı belirtilmiştir.

Ancak, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nda çevrenin kirletilmesine ilişkin düzenlemelere yer verilmesine karşın, aynı Kanun'un 15 inci maddesinin üçüncü fıkrasında, bir fiilin hem kabahat hem de suç olarak tanımlandığı durumlarda, sadece suçtan dolayı yaptırım uygulanabileceğini, suçtan dolayı yaptırım uygulanamayan hallerde ise kabahat dolayısıyla yaptırım uygulanacağı kuralına yer vermiştir. Dolayısıyla öncelikle yargılamaya konu olayda suçun oluşup oluşmadığının tespit edilmesi gerekir.

Yerel Mahkemece herhangi bir keşif işlemi icra edilmemiş, bilirkişi raporu temin edilmemiştir.

Bu suretle, Yerel Mahkemece dosyanın, üniversitelerin çevre mühendisliği ve kimya mühendisliği bölümlerinde çalışan öğretim üyesi bilirkişilerden oluşacak heyete tevdi edilerek, tesisin faaliyet alanı ve üretim şekline göre, atığın niteliği, alıcı ortamı kirlettiği ya da kirletme ihtimali taşıyıp taşımadığı yönünden, yukarıda (II) nolu kısımda açıklanan yönetmelikler ya da ekleriyle birebir ilişki kurulmak suretiyle Yargıtay denetimine imkân sağlayacak nitelikte bir rapor alınmalıdır.

Daha sonra rapor içeriğine göre çevre kirliliğinin oluştuğu tespit edildiği takdirde sanığın, yüklenen eylemden kast ya da taksir şeklindeki kusurluluk türlerinden hangisinden sorumlu olduğu tartışılarak hukuki durumunun belirlenmesi gerekirken, eksik kovuşturma ve yetersiz gerekçe ile yazılı şekilde hüküm kurulması,

Nedeniyle karar hukuka aykırı görülmüştür. V. KARAR

Gerekçe bölümünde açıklanan nedenlerle Yerel Mahkemenin kararına yönelik katılan Kurum vekili ile O yer Cumhuriyet savcısının temyiz istekleri yerinde görüldüğünden hükmün, 1412 sayılı Kanun'un 321 inci maddesi gereği, Tebliğname'ye uygun olarak, oy birliğiyle BOZULMASINA,

Dava dosyasının, Mahkemesine gönderilmek üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİİNE,

09.01.2024 tarihinde karar verildi.

Y4CD 9.01.2024 - K.2024/180

oOo